

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki
Społecznej

Resortowy program rozwoju
instytucji opieki nad dziećmi
do lat 3 Aktywny Maluch –
Pierwszy dzienny opiekun
w gminie 2024

Warszawa, lipiec 2024 r.

Spis treści

1. Podstawa prawna Programu	2
2. Cel Programu.....	2
3. Adresaci i grupa docelowa Programu.....	3
4. Przedmiot Programu	4
5. Finansowanie	5
6. Warunki otrzymania i wykorzystania dofinansowania	10
7. Zasady składania wniosków– wymagania formalne	14
8. Zasady kwalifikowania wniosków	16
9. Zadania podmiotów uczestniczących w realizacji Programu.....	18
10. Postanowienia końcowe	21
Załączniki.....	22

Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 Aktywny Maluch – Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024, zwany dalej „Programem”, z dniem ogłoszenia przybiera następujące brzmienie:

1. Podstawa prawna Programu

Art. 63c ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 338, z późn. zm.) (zwana dalej „ustawą”)¹.

2. Cel Programu

Celem Programu jest zwiększenie dostępności terytorialnej i finansowej miejsc opieki u dziennych opiekunów w gminach, na terenie których nie funkcjonują żadne instytucje opieki dla dzieci w wieku do lat 3 oraz na dzień ogłoszenia Programu nie jest planowana do utworzenia żadna instytucja w ramach umów o dofinansowanie w ramach Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022-2029, finansowanego ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego. Ten Program jest dopełnieniem Programu Aktywny Maluch 2022-2029, z którego nie skorzystało część gmin stanowiących „białe plamy”, tj. gmin, w których nie ma żadnej instytucji opieki, ze względu na ograniczone możliwości w zakresie tworzenia instytucji dziennego opiekuna².

Wzrost dostępności miejsc opieki przyczynia się nie tylko do zwiększenia odsetka dzieci objętych opieką, ale także umożliwia łączenie życia zawodowego z rodzinnym i pozwala na zwiększenie zatrudnienia, zwłaszcza kobiet. Środki Programu umożliwią aktywizację zawodową rodziców, którzy dotychczas mierzyli się z brakiem dostępu do opieki instytucjonalnej.

Przedsięwzięcia stanowiące przedmiot Programu są elementem aktywnej polityki rodzinnej, na którą wskazuje *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, jako na jedno z działań sprzyjających zwiększeniu spójności

¹ Wprowadzanego art. 68 pkt 19 ustawy z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka „Aktywny Rodzic” (Dz.U. z 2024 r. poz. 858).

² W Programie Aktywny Maluch 2022-2029 tworzenie dziennego opiekuna jest możliwe tylko ze środków FERS poprzez adaptację lokalu oraz jego wyposażenie.

społecznej. Wpisują się również w *Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030* (cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne).

Kolejnym celem Programu jest promowanie formy dziennego opiekuna jako instytucji w warunkach sprawowania opieki zbliżonej najbardziej do warunków domowych. Ta forma, pomimo że jest pod względem prawnym stosunkowo łatwa do założenia, jest najmniej popularna zwłaszcza wśród gmin, gdyż na dzień ogłoszenia Programu w całym kraju funkcjonowało tylko 102 publicznych dziennych opiekunów.

3. Adresaci i grupa docelowa Programu

3.1. Podmioty uprawnione

3.1.1. Program w 2024 r. jest adresowany do gmin (dalej „gminy”), w których nie ma żadnej instytucji opieki oraz nie jest planowana do utworzenia żadna instytucja w ramach umów o dofinansowanie ze środków Programu Aktywny Maluch 2022-2029. Lista gmin wskazana jest w załączniku nr 5 do Programu.

3.1.2. Gminy mogą samodzielnie prowadzić miejsca opieki lub zlecać ich prowadzenie podmiotom innym niż jst na podstawie art. 61 ustawy, z zastosowaniem odpowiednio przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571z póź.zm) lub na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1637), tj. w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego lub mogą organizować opiekę w porozumieniu z innymi gminami na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609), tj. na podstawie porozumienia międzygminnego. W przypadku, gdy gmina zdecyduje się na zlecenie prowadzenia³ instytucji opieki podmiotom innym niż jst z wyłączeniem instytucji publicznych, miejsca będą pozostawały pod nadzorem gminy i będą dostępne dla rodziców na takich warunkach (zasady rekrutacji i wysokość opłat rodziców), jak gdyby miejsca te

³ Przez prowadzenie opieki przez podmiot inny niż gmina rozumie się sprawowanie opieki i dotyczy to zadania funkcjonowania. Mimo, że gmina zleca prowadzenie instytucji podmiotowi innemu niż jst, to utworzenie instytucji opieki w formie dziennego opiekuna jest zadaniem do wykonania tylko i wyłącznie przez gminę.

były prowadzone bezpośrednio przez gminę. W przypadku ww. zlecenia prowadzenia opieki gmina zawsze będzie ostatecznym odbiorcą wsparcia, zobowiązanym do zapewnienia realizacji wsparcia zgodnie z wymogami Programu, w tym dokonania wpisu instytucji do wykazu dziennych opiekunów, rozliczenia zadania i zapewnienia trwałego nadzoru w okresie jego realizacji. W przypadku prowadzenia opieki w porozumieniu z innymi gminami, jedna gmina zawsze będzie ostatecznym odbiorcą wsparcia, zobowiązanym do zapewnienia realizacji wsparcia zgodnie z wymogami Programu, rozliczenia zadania i zapewnienia trwałego nadzoru w okresie jego realizacji⁴.

3.2. Grupa docelowa

3.2.1. Grupę docelową stanowią dzieci w wieku do ukończenia 3. roku życia (lub 4. roku życia, w przypadku gdy niemożliwe lub utrudnione jest objęcie dziecka wychowaniem przedszkolnym).

4. Przedmiot Programu

- 4.1. Środki finansowe w ramach Programu mogą zostać rozdysponowane na działania, które obejmują utworzenie w 2024 r. instytucji opieki w **formie dziennego opiekuna** w danej gminie zapewniającego do 8.⁵ miejsc opieki oraz zapewnienie jego funkcjonowania w 2024 r. W ramach Programu możliwe jest utworzenie w danej gminie maksymalnie dwóch dziennych opiekunów.
- 4.2. Minister po zebraniu informacji od wojewodów, o których mowa w pkt 8.5 Programu, podejmie decyzję co do zakresu, i sposobu podziału środków

⁴ Oznacza to, że to gmina tworzy miejsca opieki, w lokalach stanowiących jej własność lub takich, co do dysponowania którymi dysponuje odpowiednim tytułem prawnym, a inny podmiot może mieć zleczone jedynie prowadzenie instytucji opieki.

⁵ Dzienny opiekun może mieć pod opieką do 5. dzieci. W przypadku utworzenia 8 miejsc opieki i sprawowania jednocześnie opieki nad 8. dziećmi wymagane jest, aby dzienny opiekun korzystał z pomocy asystenta, np. wolontariusza, rodzica. Zgodnie z art. 38 ust. 1a ustawy dzienny opiekun może, za zgodą wszystkich rodziców, sprawować opiekę nad maksymalnie ośmiorgiem dzieci, a w przypadku gdy w grupie znajduje się dziecko, które nie ukończyło pierwszego roku życia, jest dzieckiem z niepełnosprawnościami lub wymaga szczególnej opieki, maksymalnie nad pięciorgiem dzieci - jeżeli co najmniej jedno z rodziców będzie sprawowało opiekę nad dziećmi razem z dziennym opiekunem. Dzienny opiekun może korzystać z pomocy wolontariuszy.

przeznaczonych na Program (wykorzystania kryteriów wskazanych w pkt 8.7 Programu i przypisania im wag).

5. Finansowanie

5.1. Środki przeznaczone na realizację Programu

- 5.1.1. Program finansowany jest ze środków budżetu państwa. W 2024 budżet Programu wynosi maksymalnie 60 mln zł w ramach rezerwy celowej.
- 5.1.2. Dysponentami środków budżetu państwa na dotacje przyznawane w ramach Programu są wojewodowie właściwi ze względu na gminę, na terenie której prowadzona będzie instytucja dziennego opiekuna. Wojewodowie przekazują dotacje adresatom Programu na podstawie umów o udzielenie dotacji.
- 5.1.3. W przypadku niewykorzystania środków przeznaczonych na Program, Minister może niewykorzystaną kwotę środków przeznaczyć na podwyższenie limitu dofinansowania do bieżącego funkcjonowania dziennego opiekuna.

5.2. Wysokość wnioskowanego dofinansowania

- 5.2.1. Udział środków budżetu państwa w wydatkach dotyczących realizacji zadania może wynosić do 100% wydatków na realizację zadania polegającego na tworzeniu nowych miejsc opieki u dziennego opiekuna, maksymalnie dwóch dziennych opiekunów, jednak nie więcej niż 300 000 zł bez względu na liczbę tworzonych instytucji opieki. W ramach zadania polegającego na funkcjonowaniu dziennego opiekuna może wynosić do 100 % wartości wydatków na realizację zadania, jednak nie więcej niż 8 000 zł brutto miesięcznie na jednego dziennego opiekuna.
- 5.2.2. Wydatki związane z realizacją obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 35a–35d ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych, mogą być pokrywane wyłącznie ze środków gminy.

5.3. Przeznaczenie dofinansowania

5.3.1. Wydatki na tworzenie instytucji dziennego opiekuna dotyczą wydatków majątkowych lub bieżących ponoszonych przez gminę związanych z:

- a) zakupem lokalu, przy czym zgodnie z art. 42 ust. 3 ustawy w jednym lokalu może być sprawowana opieka przez więcej niż jednego dziennego opiekuna, z tym że w jednym pomieszczeniu przeznaczonym na zbiorowy pobyt dzieci może być sprawowana opieka tylko przez jednego dziennego opiekuna,
- b) adaptacją zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania określonymi w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, tj. dostosowania budynków lub pomieszczeń do potrzeb dzieci (w tym z niepełnosprawnością), w tym do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, organizacja kuchni, stołówek, szatni itp., jeśli np. instytucja będzie tworzona na terenie szkół, w celu utworzenia dziennego opiekuna,
- c) zakupem i montażem wyposażenia (w tym m. in. meble, wyposażenie wypoczynkowe, wyposażenie sanitarne, wyposażenie kuchenne, zabawki).

Uzupełniająco w stosunku do wydatków wskazanych w lit. a, b i c, finansowaniu mogą podlegać działania polegające na:

- zakupie – stanowiących wyposażenie instytucji opieki – pomocy do prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, specjalistycznego sprzętu oraz narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wyposażeniu i montażu placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem, doposażeniu istniejących placów zabaw o urządzenia odpowiednie dla dzieci do lat 3, wygrodzenie części tych placów na potrzeby dzieci do lat 3 lub zakup zabawek mobilnych do czasowego umieszczenia na istniejących placach zabaw,

-
- dostosowaniu otoczenia instytucji opieki niezbędnego do jej prowadzenia i znajdującego się na terenie nieruchomości, do której ostateczny odbiorca wsparcia posiada tytuł prawny, w tym m.in. utworzenie altany śmietnikowej, chodnika, ogrodzenia, zieleni,
 - koszty pośrednie takie jak: koszty szkolenia, naboru i ubezpieczeń personelu, koszty certyfikacji i pozwoleń, koszty szkolenia i ubezpieczeń wolontariuszy, koszty obsługi (zarządu, obsługi księgowej, prawnej, kadrowej), koszty naboru dzieci, koszty promocji i informacji o instytucji opieki nad dziećmi, koszty prowadzenia rachunku bankowego i koszty przelewów.

5.3.2. Wydatki bieżące na zapewnienie funkcjonowania dziennego opiekuna dotyczą wszystkich wydatków związanych z funkcjonowaniem instytucji opieki, w szczególności:

- a) wynagrodzenia dziennego opiekuna wraz z pochodnymi od tego wynagrodzenia, pod warunkiem, że pod opieką dziennego opiekuna faktycznie będzie chociaż jedno dziecko⁶,
- b) dostaw mediów (m.in. opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków, opłaty za usługi telefoniczne i internetowe),
- c) czynszu, najmu, opłat administracyjnych dotyczących lokalu (m.in. wywóz śmieci), w którym sprawowana jest opieka,
- d) wydatków związanych z utrzymaniem czystości w instytucji opieki,
- e) zakup środków higienicznych,
- f) koszty pośrednie takie jak: koszty obsługi (zarządu, obsługi księgowej, prawnej, kadrowej), koszty prowadzenia rachunku bankowego i koszty przelewów.

5.3.3. Wojewoda ocenia zasadność, racjonalność i efektywność kosztów pośrednich, wskazanych w pkt 5.3.1. i 5.3.2. W wyniku analizy indywidualnego przypadku – w zakresie udziału kosztów pośrednich w kosztach całkowitych realizacji

⁶ Co oznacza, że instytucja opieki zawarła umowę z rodzicem/opiekunem lub dziecko zostało zapisane do instytucji opieki prowadzonej przez jst zgodnie z procedurami w niej obowiązującymi.

zadania polegającego na tworzeniu lub funkcjonowaniu miejsc opieki – wojewoda decyduje o kwalifikowalności kosztów pośrednich, przy czym udział kosztów pośrednich zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki nie może przekraczać 15% kosztów na realizację tego zadania ogółem dofinansowanych z budżetu państwa i udział wydatków pośrednich zadania polegającego na funkcjonowaniu nowoutworzonych miejsc opieki nie może przekraczać 15% wydatków na realizację tego zadania ogółem dofinansowanych z budżetu państwa.

5.4. Czas realizacji zadania

- 5.4.1. Dofinansowanie tworzenia nowych miejsc opieki dotyczy zadań realizowanych w okresie od ogłoszenia Programu do dnia 31 grudnia 2024 r.
- 5.4.2. Zakończenie zadania polegającego na utworzeniu nowych instytucji opieki w ramach Programu należy rozumieć jako dzień dokonania wpisu instytucji opieki do wykazu dziennych opiekunów, który może przypadać do dnia 31 grudnia 2024 r.
- 5.4.3. Dofinansowanie funkcjonowania tworzonej instytucji opieki dotyczy okresu od dnia dokonania wpisu instytucji do wykazu dziennych opiekunów do dnia 31 grudnia 2024 r.

5.5. Koszty kwalifikowalne i niekwalifikowalne

- 5.5.1. Kosztami kwalifikowalnymi zadania są:
 - 5.5.1.1. koszty i wydatki związane z realizacją zadania; zgodne z obowiązującymi przepisami prawa krajowego, zasadne, racjonalne, efektywne oraz udokumentowane;
 - 5.5.1.2. koszty i wydatki brutto, tj. koszty i wydatki wraz z przypadającym na te koszty podatkiem VAT, z wyjątkiem przypadków, gdy podatek ten może być odliczony od podatku należnego lub zwrócony;
 - 5.5.1.3. koszty i wydatki poniesione w okresie realizacji zadania;

-
- 5.5.2. Koszty kwalifikowalne na utworzenie instytucji dziennego opiekuna dotyczą okresu do dnia wpisania do wykazu dziennych opiekunów (włącznie z dniem wpisania instytucji do wykazu dziennych opiekunów), ale nie później niż do dnia 31 grudnia 2024 r. Koszty kwalifikowalne na zapewnienie funkcjonowania miejsc opieki dotyczą okresu rozpoczynającego się nie wcześniej niż od dnia wpisania do wykazu dziennych opiekunów, ale nie później niż do dnia 31 grudnia 2024 r.
- 5.5.3. Wydatki bieżące na zapewnienie funkcjonowania miejsc opieki dotyczą wszystkich wydatków związanych z funkcjonowaniem miejsc opieki, z wyłączeniem wydatków poniesionych na zapewnienie wyżywienia. Miesięczna kwota dofinansowania nie może być jednak wyższa od miesięcznego kosztu funkcjonowania miejsc opieki w ramach instytucji dziennego opiekuna. W przypadku funkcjonowania instytucji przez niepełny miesiąc kalendarzowy, dofinansowanie przysługuje w pełnej wysokości pod warunkiem, że pod opieką dziennego opiekuna faktycznie będzie chociaż jedno dziecko. W sytuacji niedochowania przez instytucję ww. warunku, dofinansowanie na funkcjonowanie w danym miesiącu nie przysługuje.
- 5.5.4. Do wydatków na utworzenie instytucji dziennego opiekuna zalicza się wydatki poniesione i zapłacone do dnia wpisu instytucji opieki do wykazu dziennych opiekunów (włącznie z dniem wpisania instytucji do wykazu dziennych opiekunów) oraz wydatki, których data poniesienia do dnia wpisu do wykazu dziennych opiekunów została udokumentowana dokumentem memoriałowym (np. faktura), a których termin zapłaty nastąpił po dniu wpisu do właściwego wykazu, ale nie później niż do dnia 31 grudnia 2024 r.
- 5.5.5. Za datę zapłaty przyjmuje się w przypadku wydatków pieniężnych zapłaconych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą – datę obciążenia rachunku bankowego ostatecznego odbiorcy wsparcia, tj. datę księgowania operacji.
- 5.5.6. Kosztami niekwalifikowalnymi są w szczególności:
- a) odsetki od zadłużenia,
 - b) koszty pożyczki lub kredytu,

-
- c) kary i grzywny,
 - d) wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
 - e) wydatek poniesiony na zakup używanego środka trwałego, który był w ciągu 7 lat wstecz od daty zakupu (w przypadku nieruchomości 10 lat), przed dniem realizacji zadania, współfinansowany ze środków unijnych lub z dotacji krajowych,
 - f) podatek VAT, który może zostać odzyskany na podstawie przepisów krajowych, tj. ustawy o VAT oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,
 - g) inne niż część kapitałowa raty leasingowej wydatki związane z umową leasingu,
 - h) odsetki za opóźnienie w regulowaniu zobowiązań oraz odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowych wpłat należności budżetowych i innych należności, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2383, z późn. zm.),
 - i) koszty amortyzacji,
 - j) zakup i utrzymanie samochodu oraz zakup paliwa
 - k) tzw. koszty "części wspólnych" w przypadku tworzenia miejsc opieki w obiektach, w których funkcjonują inne instytucje publiczne, np. przedszkole, szkoła, klub seniora – koszty proporcjonalne do udziału powierzchni budynku, w którym tworzone są nowe miejsca opieki w instytucji opieki w stosunku do powierzchni całego budynku, jeśli związane są z utworzeniem nowych miejsc.

5.5.7. W przypadku wątpliwości, decyzję o kwalifikowalności podejmuje wojewoda udzielający dofinansowania.

6. Warunki otrzymania i wykorzystania dofinansowania

6.1. Warunki otrzymania dofinansowania – zawarcie umowy i przekazanie środków

6.1.1. W celu otrzymania dofinansowania wnioskodawca, którego wniosek został umieszczony na liście wniosków zakwalifikowanych do otrzymania dofinansowania, zobowiązany jest przedłożyć, na żądanie wojewody

udzielającego dofinansowania, dokumenty potwierdzające dane zawarte we wniosku/załącznikach do wniosku i wymagane przez Program.

- 6.1.2. Wojewoda oraz wnioskodawca Programu zawierają jedną umowę o dofinansowanie zadania związanego z tworzeniem instytucji dziennego opiekuna i jego funkcjonowaniem niezwłocznie po uzyskaniu środków na realizację Programu (tj. od daty wydania decyzji Ministra Finansów o zwiększeniu budżetu wojewody na realizację Programu w układzie paragrafowym zgodnym z zaakceptowanymi przez wojewodę wnioskami, na które minister przyznał dofinansowanie) i nie później niż do 15 listopada 2024 r., z zastrzeżeniem że wnioskodawca przedłożył komplet spójnych i poprawnych dokumentów niezbędnych do jej zawarcia, o których mowa w podrozdziale 6.2.
- 6.1.3. W przypadku zaistnienia przyczyn leżących po stronie wnioskodawcy uniemożliwiających podpisanie umowy w terminie wskazanym przez wojewodę, wojewoda wyznacza kolejny (ostateczny) termin podpisania umowy, po uwzględnieniu uzasadnienia od ostatecznego odbiorcy wsparcia. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego (ostatecznego) terminu wojewoda może odstąpić od podpisania umowy o dofinansowanie.
- 6.1.4. W przypadku rezygnacji z udziału w Programie, wnioskodawca / ostateczny odbiorca wsparcia jest zobowiązany do niezwłocznego złożenia do urzędu wojewódzkiego pisemnej informacji o tym fakcie, według wzoru określonego przez wojewodę uwzględniającego następujące przyczyny rezygnacji, m.in.: konieczność wniesienia zabezpieczenia roszczenia budżetu państwa z tytułu niewykonania (niepełnego wykonania) zadania, za niska kwota przyznanego dofinansowania, niewystarczające środki na wkład własny.

6.2. Warunki wykorzystania dofinansowania

- 6.2.1. Ostateczni odbiorcy wsparcia Programu, przed podpisaniem umowy z wojewodą, mają obowiązek przedstawić dokument potwierdzający tytuł prawny do lokalu, w którym będzie sprawowana opieka przez dziennego opiekuna. Tytułem prawnym do lokalu jest m.in. akt notarialny potwierdzający własność lokalu, umowa najmu zawarta z właścicielem lokalu ze wskazanymi warunkami i okresem najmu, umowa dzierżawy.

-
- 6.2.2. Wnioskodawcy przed podpisaniem umowy z wojewodą mają obowiązek przedstawić oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT zgodnie z załącznikiem nr 3 do Programu.
- 6.2.3. Wnioskodawcy najpóźniej przed podpisaniem umowy z wojewodą mają obowiązek przedstawić opis zadania oraz kalkulację kosztów według wzoru przygotowanego przez wojewodę. Informację o terminie przedstawienia opisu zadania oraz kalkulacji kosztów wraz z jej wzorem zamieszcza wojewoda na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego, w terminie 7 dni roboczych od dnia rozpoczęcia naboru.
- 6.2.4. Dofinansowanie jest wypłacane w formie zaliczki, tj. w sposób umożliwiający terminową realizację płatności przez ostatecznego odbiorcę wsparcia za zrealizowane działania. W przypadku wydatków dotyczących grudnia, wojewoda, w uzgodnieniu z ostatecznym odbiorcą wsparcia, przekazuje dofinansowanie zaliczkowo na pokrycie wydatków planowanych do zrealizowania do dnia 31 grudnia 2024 r.
- 6.2.5. Wojewoda udzielający dofinansowania może wymagać od ostatecznego odbiorcy wsparcia, wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy jako zabezpieczenia roszczenia budżetu państwa z tytułu niewykonania (niepełnego wykonania) zadania, we wskazanej przez siebie formie.
- 6.2.6. Zabezpieczenie, o którym mowa w pkt 6.2.5., jest uruchamiane w przypadku, gdy ostateczny odbiorca wsparcia w wyniku nieprawidłowej realizacji zadania jest zobowiązany do zwrotu dofinansowania i nie wykonuje ciężącego na nim zobowiązania bądź nie może go wykonać (nie ma wystarczających środków). Zwrot dokumentu stanowiącego zabezpieczenie umowy następuje po dokonaniu rozliczenia dofinansowania udzielonego na utworzenie instytucji opieki oraz jej funkcjonowanie i zwrotu ewentualnych należności wraz z odsetkami..
- 6.2.7. Wojewoda na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego ogłasza wzór ramowej umowy z ostatecznymi odbiorcami wsparcia o udzielenie dofinansowania wraz z załącznikami, nie później niż w terminie, o którym mowa w pkt 7.2.2.

-
- 6.2.8. Dofinansowanie udzielone na utworzenie i funkcjonowanie instytucji opieki musi być wykorzystane do dnia 31 grudnia 2024 r.
- 6.2.9. Ostateczny odbiorca wsparcia otrzymujący dofinansowanie zobowiązany jest do zwrotu niewykorzystanej części dofinansowania w terminie nie dłuższym niż 15 dni od dnia zakończenia zadania i nie później niż 15 stycznia 2025 r. oraz jego rozliczenia w sposób wskazany przez wojewodę.
- 6.2.10. Ostateczny odbiorca wsparcia zobowiązuje się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji kosztów w sposób przejrzysty, tak aby była możliwa identyfikacja poszczególnych operacji związanych z umową oraz jeśli tak zdecyduje wojewoda do prowadzenia oddzielnego rachunku bankowego dla środków dofinansowania.
- 6.2.11. Wojewoda udzielający dofinansowania żąda przedstawienia wydatków w układzie paragrafowym. W przypadku zmian kwot środków pochodzących z wkładu własnego w zakresie poszczególnych paragrafów klasyfikacji budżetowej, ostateczny odbiorca wsparcia informuje o tym fakcie wojewodę.
- 6.2.12. Ostateczny odbiorca wsparcia w ramach zadań tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki jest zobowiązany do gromadzenia dowodów księgowych w celu udokumentowania każdego poniesionego wydatku, a także przedstawienia ich wojewodzie w celu rozliczenia zadania w ustalonym przez wojewodę zakresie i formie. Dowody księgowe mają wskazywać kto poniósł wydatek, w jakiej wysokości i na jaki cel.
- 6.2.13. Ostateczni odbiorcy wsparcia biorący udział w Programie zobowiązani są do:
- przestrzegania standardów dotyczących:
 - 1) opieki i edukacji, zgodnie z którymi będzie sprawowana opieka nad dziećmi przez dziennego opiekuna,
 - 2) jakości wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych – zgodnie z warunkami i standardami jakości zawartymi w ustawie oraz w aktach wykonawczych do ustawy, a tym samym wpisane do wykazu dziennych opiekunów.
 - wywiązywania się ze zobowiązań, o których mowa w art. 47a ustawy,

-
- wykorzystywania zakupionego bądź dostosowanego lub wyposażonego ze środków Programu lokalu jedynie do celów związanych ze świadczeniem opieki przez dziennego opiekuna przez okres trwania Programu oraz 2 lata po zakończeniu Programu, tj. po 31 grudnia 2024 r.
 - w przypadku wykorzystywania lokalu do celów innych niż świadczenie opieki przez dziennego opiekuna przez okres trwania Programu oraz 2 lata po zakończeniu Programu, tj. po 31 grudnia 2024 r., ostateczny odbiorca wsparcia jest zobowiązany do zwrotu całości udzielonego dofinansowania na tworzenie miejsc opieki.

7. Zasady składania wniosków- wymagania formalne

7.1. Składanie wniosków

- 7.1.1. Wnioski należy składać wyłącznie na formularzu, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do Programu.
- 7.1.2. Wniosek mogą złożyć gminy wskazane na liście stanowiącej załącznik nr 5 do Programu.
- 7.1.3. Wnioski powinny być wypełnione kompletnie.
- 7.1.4. Wniosek składa się w formie elektronicznej za pośrednictwem platformy ePUAP.
- 7.1.5. Wnioski w formie elektronicznej złożone za pośrednictwem platformy ePUAP, za pomocą bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego certyfikatem kwalifikowanym należy przesłać na konto urzędu wojewódzkiego, wpisując w temacie
 - „Wniosek w ramach Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 Aktywny Maluch - Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024 — nazwa_jst_której_dotyczy_wniosek”;
- 7.1.6. Złożenie wniosku nie jest równoznaczne z przyznaniem dofinansowania.

7.2. Wymagana dokumentacja:

- 7.2.1. Dokumentem pozwalającym na udział w naborze jest kompletnie wypełniony formularz wniosku zgodnie z opisem tabel/rubryk, podpisany przez osoby

uprawnione do reprezentowania wnioskodawcy, złożony wraz z wymaganymi załącznikami, o których mowa w pkt 7.2.2 przesłany w formie elektronicznej za pośrednictwem platformy ePUAP.

7.2.2. Do formularza wniosku należy dołączyć:

- dokument potwierdzający tytuł prawny do lokalu, w którym będzie sprawowana opieka przez dziennego opiekuna - na tym etapie za tytuł prawny do lokalu może być również uznana umowa przedwstępna najmu lub umowa przedwstępna sprzedaży,
- dokument zawierający opis realizacji zadania zgodnie ze wzorem określonym przez wojewodę, jeśli wojewoda wymaga tego dokumentu (wojewoda ogłasza tę informację na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego do 7 dni roboczych od dnia rozpoczęcia naboru),
- kalkulacja kosztów wg wzoru określonego przez wojewodę, jeśli wojewoda wymaga tego dokumentu, przy czym w kalkulacji kosztów niezbędne jest uwzględnienie udziału kosztów pośrednich dofinansowanych z budżetu państwa w całości kosztów realizacji zadania dofinansowanych z budżetu państwa, polegającego na tworzeniu miejsc opieki lub funkcjonowaniu miejsc opieki,
- oświadczenie w ramach wniosku, że wykazane we wniosku o dofinansowanie wydatki przewidziane do poniesienia na utworzenie dziennego opiekuna nie są i nie będą jednocześnie finansowane z różnych wspólnotowych programów, instrumentów finansowych i funduszy, w tym z innych niż EFS+ funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

7.2.3. Wzory dokumentów, o których mowa w pkt 7.2.2, oraz termin złożenia opisu realizacji zadania i kalkulacji kosztów wojewoda ogłasza na stronach internetowych urzędu wojewódzkiego, w terminie 7 dni roboczych od dnia rozpoczęcia naboru. Dokumenty potwierdzające stan faktyczny i spełnienie warunków otrzymania dofinansowania mogą być wymagane do okazania lub złożenia przy podpisywaniu umowy w sprawie dofinansowania między wojewodą a wnioskodawcą lub przed przekazaniem dofinansowania ostatecznemu odbiorcy wsparcia.

7.2.4. W ramach programu wnioski można składać od ogłoszenia Programu do 30 sierpnia 2024 r.

8. Zasady kwalifikowania wniosków

- 8.1. Wnioski muszą spełniać następujące wymagania, w szczególności:
- 1) złożenie wniosku przed upływem terminu wskazanego w pkt 7.2.4, przy czym o terminie złożenia wniosku decyduje przedłożenie go w skrzynce podawczej właściwego urzędu wojewódzkiego,
 - 2) złożenie wniosku na właściwym formularzu zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do Programu,
 - 3) wypełnienie wniosku w sposób kompletny,
 - 4) dołączenie do wniosku wymaganych przez właściwy urząd wojewódzki załączników,
 - 5) zachowanie we wniosku warunku maksymalnego dofinansowania, o którym mowa w pkt 5.2.1.,
 - 6) podpisanie przez osobę uprawnioną,
 - 7) zgodność z zasadami Programu.
- 8.2. W razie stwierdzenia we wniosku oraz w załącznikach błędów, braków lub niejasności, z wyłączeniem sytuacji gdy wniosek został złożony po terminie, wojewoda informuje o nich wnioskodawcę i wzywa do korekty, uzupełnienia lub wyjaśnienia informacji zawartych we wniosku lub załącznikach, wskazując sposób poprawy, uzupełnienia lub wyjaśnienia w wyznaczonym przez siebie terminie, pod rygorem odrzucenia wniosku, przy czym:
- 1) wojewoda informuje wnioskodawcę i wzywa do korekty, uzupełnień lub wyjaśnień drogą mailową na adres poczty elektronicznej podanej we wniosku bądź za pomocą ePUAP,
 - 2) wojewoda zapewnia równe traktowanie wnioskodawców w zakresie dokonywania korekt, uzupełnień lub wyjaśnień,
 - 3) korekty, uzupełnienia i wyjaśnienia mogą być dokonywane wyłącznie przez wnioskodawcę lub przez osobę upoważnioną we wniosku do dokonywania tych czynności.

-
- 8.3. Wniosek oraz załączniki mogą być skorygowane lub uzupełnione z inicjatywy wnioskodawcy jeden raz w terminie składania wniosków. Wojewoda może wzywać do korekty bez ograniczeń.
- 8.4. Wnioski lub załączniki do wniosków, które zostały złożone po terminie, nie spełniają wymogów określonych w Programie pozostaną bez rozpatrzenia, natomiast wnioski lub załączniki do wniosków, które nie zostały skorygowane, uzupełnione lub w stosunku do których nie zostały złożone wyjaśnienia w terminie i w sposób określony przez wojewodę, zostaną odrzucone. Wykaz wniosków pozostawionych bez rozpatrzenia albo odrzuconych z informacją o przyczynie pozostawienia wniosków bez rozpatrzenia albo przyczynie odrzucenia, urząd wojewódzki przekazuje do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w załączniku dotyczącym listy wniosków zakwalifikowanych wraz z kolumną, w której wpisany będzie powód pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia albo odrzucenia (odrębnym załączniku do listy wniosków zakwalifikowanych), w terminie przekazania do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej listy wniosków zakwalifikowanych do podziału środków. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej może poprosić o wyjaśnienia w zakresie listy wniosków odrzuconych. Następnie, po ogłoszeniu przez Ministerstwo listy wniosków zakwalifikowanych do dofinansowania, wojewoda zamieszcza ją na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego wraz z listą wniosków pozostawionych bez rozpatrzenia albo odrzuconych z informacją o przyczynie pozostawienia wniosków bez rozpatrzenia albo odrzucenia.
- 8.5. Wojewodowie, po dokonaniu oceny wniosków, prześlą do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej za pośrednictwem platformy ePUAP w wersji edytowalnej zestawienia wniosków zakwalifikowanych, według załącznika nr 2 do Programu w terminie **do 6 września 2024 r.**
- 8.6. Minister w trakcie trwania Programu może zażądać dodatkowych wyjaśnień i w związku z tym podjąć uzasadnione czynności. Po zebraniu od wojewodów informacji o wnioskach zakwalifikowanych do Programu, Minister może podjąć decyzję co do zakresu, sposobu (kryteriów i wag tych kryteriów) i kwot

dofinansowania, biorąc pod uwagę potrzeby tworzenia nowych miejsc oraz posiadanych środków na Program.

- 8.7. W przypadku gdy kwota dofinansowania wskazana na zakwalifikowanych przez wojewodę wnioskach przekracza pulę środków przeznaczonych na Program, Minister dokonuje podziału środków z uwzględnieniem następujących kryteriów:
1. liczba miejsc opieki w gminie w stosunku do liczby dzieci w wieku 1-2 lata (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od największej do najmniejszej wartości);
 2. dochody gminy w przeliczeniu na mieszkańca na podstawie wskaźnika G (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od najwyższych do najniższych dochodów).
- 8.8. Kwota przyznanego dofinansowania na tworzenie i funkcjonowanie instytucji dziennego opiekuna może być niższa od kwoty wnioskowanej.
- 8.9. Wyniki naboru wniosków zostaną podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej: www.gov.pl/rodzina oraz przekazane do urzędów wojewódzkich. **Ogłoszenie wyników nastąpi w terminie do 13 września 2024 r.****
- 8.10. Niezakwalifikowanie wniosku w wyniku oceny wojewody, a także nieprzyznanie dofinansowania, jest ostateczne i nie podlega procedurom odwoławczym.

9. Zadania podmiotów uczestniczących w realizacji Programu

9.1. Minister:

- opracowanie Programu,
- ogłoszenie Programu oraz naboru wniosków,
- udzielanie informacji o zasadach Programu, a także ich interpretacja,
- podział środków na podstawie wniosków zakwalifikowanych przez wojewodów,
- ogłoszenie wyników naboru,
- złożenie wniosku do ministra właściwego do spraw finansów publicznych o rozdysponowanie środków z rezerwy celowej do budżetów wojewodów odpowiednio do ostatecznego podziału środków,
- monitorowanie ciągłości i terminowości realizacji zadań przez wojewodów,
- analiza sprawozdań wojewódzkich z realizacji Programu,

-
- sporządzenie sprawozdania zbiorczego z realizacji Programu,

9.2. Wojewodowie:

- udzielanie informacji o zasadach Programu, a także ich interpretacja w przypadku indywidualnych spraw przekazanych przez Ministra do rozpatrzenia zgodnie z właściwością,
- przygotowanie wzorów dokumentów, o których mowa w pkt 7.2.2,
- weryfikacja danych zawartych w wykazie dziennych opiekunów,
- kwalifikacja wniosków wraz z wymaganymi załącznikami,
- przekazanie list zakwalifikowanych wniosków,
- wnioskowanie do ministra właściwego do spraw finansów publicznych, o środki budżetowe,
- podpisywanie umów z ostatecznymi odbiorcami wsparcia,
- przekazanie środków ostatecznym odbiorcom wsparcia,
- analiza sprawozdań z realizacji Programu,
- rozliczenie dofinansowania,
- przekazanie do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej sprawozdania wojewódzkiego z realizacji Programu, stanowiącego załącznik nr 4 do Programu,
- kontrola i nadzór nad realizacją Programu w województwie, w tym kontrola realizacji obowiązku informacyjnego na podstawie art. 35c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- monitorowanie ciągłości realizacji zadań finansowanych z Programu,
- przekazania do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ciągu trzech dni roboczych od pozyskania informacji od ostatecznego odbiorcy wsparcia, co najmniej pięciu zdjęć lokalu, w którym będzie prowadzona instytucja opieki, w której miejsca opieki są dofinansowane ze środków Programu wraz z uzupełnioną tabelą „Informacja ostatecznego odbiorcy wsparcia o miejscach utworzonych w ramach Resortowego programu rozwoju instytucji nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch – Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024”; wzór tabeli zostanie udostępniony na stronie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w zakładce AKTYWNY MALUCH.

9.3. Gminy:

- złożenie wniosku na właściwym formularzu wraz z wymaganymi załącznikami,
- zapewnienie kompletności, poprawności i aktualności danych wykazywanych w wykazie dziennych opiekunów,
- realizacja zadań zgodnie z zawartymi umowami,
- realizacja przez wszystkich ostatecznych odbiorców wsparcia Programu obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz *rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych* oraz złożenie wojewodzie oświadczenia o realizacji tego obowiązku, wg wzoru określonego przez wojewodę i zamieszczonego na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego,
- prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej dla dofinansowania oraz rozliczenie dofinansowania,
- rozliczenia z wojewodą otrzymanego dofinansowania oraz poddanie się kontroli zgodnie z umową zawartą z wojewodą w sprawie udzielenia dofinansowania,
- przedstawienie na żądanie wojewody wyjaśnień, informacji i dokumentów dotyczących realizacji zadania podlegającego dofinansowaniu,
- przechowywanie dokumentacji związanej z realizacją zadania obejmującego utworzenie oraz dofinansowanie funkcjonowania instytucji opieki przez okres 5 lat od dnia zakończenia realizacji zadania,
- kontrolowanie sposobu realizacji zadania przez inne podmioty w przypadku powierzenia realizacji zadania w drodze konkursu ogłaszanego na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego,
- zapewnienie realizacji zadania przez inne podmioty w sposób zgodny z zasadami Programu,
- przekazania wojewodzie, w ciągu trzech dni roboczych od dnia uzyskania wpisu do wykazu dziennych opiekunów drogą elektroniczną, co najmniej pięciu zdjęć lokalu, w którym będzie prowadzona instytucja opieki, w której miejsca opieki są dofinansowane ze środków Programu wraz z uzupełnioną tabelą „Informacja ostatecznego odbiorcy wsparcia o miejscach utworzonych w ramach Resortowego programu rozwoju instytucji nad

dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch – Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024”;

wzór tabeli zostanie udostępniony na stronie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w zakładce AKTYWNY MALUCH.

10. Postanowienia końcowe

10.1. Na każdym etapie Programu, tj, po złożeniu wniosku, w trakcie realizacji zadania oraz w okresie funkcjonowania instytucji dofinansowanej z Programu, możliwa jest zmiana nazwy zadania związanej ze zmianami nazw ulic, nazw geograficznych, jak również nazwy własnej instytucji.

Warunkiem dokonania ww. zmian poinformowanie o tym wojewody udzielającego dofinansowania.

10.2. Zmiana zakresu rzeczowego zadania, w tym zmiana lokalizacji instytucji oraz zmiana liczby miejsc opieki jest możliwa **pod warunkiem uzyskania zgody wojewody**, przy czym:

10.2.1. Wszystkie zmiany w obszarze zakresu rzeczowego zadania wymagają zgody wojewody, wynikającej z analizy jednostkowego przypadku. Ponadto, zachowane muszą zostać zasady wskazane w pkt 5.2 Programu w zakresie wysokości wnioskowanego/przyznanego dofinansowania.

10.3. Jeżeli w trakcie realizacji zadania polegającego na tworzeniu instytucji dziennego opiekuna wystąpią nieprzewidziane okoliczności uniemożliwiające dotrzymanie terminu zakończenia zadania, za które ostateczny odbiorca wsparcia nie ponosi odpowiedzialności, termin ten – na wniosek ostatecznego

odbiorcy wsparcia i za zgodą wojewody – może zostać zmieniony w drodze aneksu do umowy o udzielenie dofinansowania.

- 10.4. W uzasadnionym przypadku może zostać przekroczony termin zakończenia zadania określony w pkt 5.4. Zmiana powyższego terminu nie może wpłynąć na termin wykorzystania dofinansowania oraz środków własnych⁷.
- 10.5. Dopuszcza się ponoszenie części wydatków związanych z tworzeniem instytucji dziennego opiekuna po terminie dokonania wpisu do wykazu dziennych opiekunów, jednak nie później niż do 31 grudnia 2024 r. Do kosztów tych należą: wydatki ujęte w kosztorysie realizacji zadania, które nie kolidują z możliwością przyjęcia dzieci do instytucji (np. prace zewnętrzne - wyposażenie placu zabaw, monitoring, ogrodzenie, bądź dodatkowe wyposażenie już funkcjonującej placówki, np. dodatkowy sprzęt w funkcjonującej kuchni itp.). Jednakże, ponoszenie ww. wydatków wymaga zgody wojewody, wynikającej z analizy jednostkowego przypadku.
- 10.6. W przypadku niejasności lub wątpliwości co do zasad Programu, interpretacji dokonuje dyrektor departamentu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej właściwego do spraw Programu, przy czym w przypadku interpretacji wydawanych na wniosek ostatecznego odbiorcy wsparcia dyrektor dokonuje tego w oparciu o opinię wojewody.

Załączniki

Załącznik 1 – Wniosek do Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch - Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024

Załącznik 2 – Wniosek zbiorczy – wojewódzki

Załącznik 3 – Oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT

Załącznik 4 – Sprawozdanie wojewódzkie z realizacji Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch - Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024 r.

Załącznik 5 – Lista gmin, które mogą skorzystać Programu.

Załącznik 6 – Ramowe postanowienia umowy z Wojewodą

Załącznik 7 – Informacja ostatecznego odbiorcy wsparcia o miejscach utworzonych w ramach Programu Aktywny Maluch - Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024

⁷ Zmianie może ulec wyłącznie termin wpisu, ale pod warunkiem, że zakres rzeczowy zadania został zrealizowany, a koszty poniesione w terminie do 31 grudnia 2024 r.